Kavva võip kaibdusi kullete!

Sii, et sa lugemisege joba siiamaani olet jõudnu, om üits suur imetegu. Võip nalla eitä, et mes ni neli sõna sis lugede ei ole, a nüid ole ma sihandest rahvast esi kah ende silmäge nännü. Peris ale om – inime ei saa üttegi sõna aru, mis mulgi, võrukse või setu kirjuteve. Ei tää na, mis om väits või säng, kik om segi nigu Kört-Pärtle ame. Siiperäst soovi mia kigepäält siule süämest õnne ja ütle joba jutu mõtte kah ärä: kõnele ja loe põlist murdekiilt edesi, et kultuuri- ja keelepimedus tasailluksi vähembes jääs Maarjamaa pääl.

Tihtipääle küstäs, et mille jaos sedä kiilt tarvin om. Sii om justku üits igitigine küsümüs. Võip ütelde, et ei olegi vaja – mailman ei sada ju midägi karmauh katik, ku üits palludest keeldest ärä kaop. Om kadunu ennemp ja kaop edespidi kah. Tegeliguld oles esiki paremb, ku kik akkas kõneleme esperantu kiilt, nii et saas karate üle kopleaia ja minna silkame ütelise keelenurme pääle, kus kasus näütüses pallalt taivavõtme. A üsnä kippeld taipame, et sii üits lill om iki liig vähä, koskil nurme veere pääl akkap kasume tõine sort ja varsti om keelenurm jälle täüs uusi sorte ja uusi kiili.

Ku ütine kiil peris äste ei passi, sõs mille peräst egät tillikest keelekest nii oolege om vaja oida? Ispaanian, Rantsusmaal, Englismaal ja mujal ilma pääl om egä suure keele sihen viil ulka tillembit ja kennigi ei kergite selle pääle kulmu kah – sii om arilik asi. A meil om kohe ädä kähen, ku ERRin või mõne konverensi pääl kennigi murdekiilt kõnelep. Rahvas ju ei mõista sedä värdkiilset juttu, tulep kippeld ümmer panna, et inime ei kuules mede emäkeele rikkust ja mahlakust, ei võtas säält mõnda uut sõna või uvitevet ütlemist üle. Ei tää, kuda nii eestlase kehvembe arusaaje om, ku kik tõise euruuplase?

Miu arust om sii tahtmise ja ariduse küsümüs. Enämp ei kõnele murdekiilt lihtsamb rahvas – nemä mõistave ju kirjakiilt kah ja lääve kohe selle pääle üle, ku midägi küstä –, vaid aritu inimese, kes saave aru, et om paremp, ku üte kopka asemel om karmanin mitu. Sii, et mia ole mulk ja kõnele mulgi kiilt, ei võta kudagi miu kirjakeele mõistmist vähembes.

Tarvastu nuurmiis Liiberi Robin kõnel päälinnan keelekonverensil mulgi keelen mulgi keelest.

Kiil om tähtis köüdüs esivanembidege. Ku sia täät, kudas siu esäesä adra taga astun mõtel, sis sii omgi sii endetäädmine, mis seop siu üte keele ja kotussege, aap justku juure sügävese maa sissi ja levväp selle pallu otsit kodu.

Keelerelativisti pajateve, et kiil mõjutep mõtlemist, ja nii sii om kah. Emäkiil pututep siu süämesoppe ja om tõise elüge ku muu keele. Temäge saap vigurde ja kõnelde niimuudu, et sedä ei saa esiki tõise kiilde ümmer panna, olgu nii ää tõlkje ku taht.

Ja kas me ei taha, et mede kodukant oles uvitevemp ku muu Eesti? Siin om viil olemen põline kultuurikiht. A mesperäst me tedä ei tarvite sis? Paneme küll kuvve selgä, a sellest ütsinte jääp vähäs. Mõtsa kotta tääme küll, et mida liigirikkamp, sedä uhkemp. Mesperäst sis keelenurme pääl tõistmuudu om? Esieränis, ku sii om miu ja siu nurm, millest kõneleme. Oman keelen kõnelemine om ju egäpäeväne mulgi vaimuperänduse pästmine.

Egän kandin om oma keelege oma mure. Mulgimaal om tegeliguld mõistjit küll, a kooliaal om na sellest irmsast tõvest nii äste puhtas mõstu, et nüid om pallalt ää mulgi kiilt kullete ja endämisi õhate, et midägi tähtist om kadume lännu. A avitep sellest, kuul om joba ammu läbi! Kavva jõvvap viil kaevate? Tulep akate uvveste tükü kaupa pääle. Ku üits miusugune tattnõna sai selle keele selges, sis mes ädä sedä miilde tulete om? Ütle, et läät puuti ja käit sannan, uuri vällä, kes kõnelde mõistave, ja võta nii kah üten. Aabits, sõnastik ja pallu muid mulgikiilsit raamatit om olemen, keeleõppust saap nii Tartun ku Villändin, keeleringi käive kuun Tarvastun, Lillin, Abjan ja Tõrvan. Asi om iki tahmisen. Võime elupäeve lõpuni jäiä kõnelme, ku tore om mulgi kiil ja miil, a ku esi midägi nende oidmise nimel ei tii, sis saap mulgi keelest üits neist toredist asjust, mida muusjumin kaia.

Äbi om, ku uhke mulgi rahvas pallalt kaibap, et tahas ja tahas – ku nii kangeste tahame, akkame sis pääle! Ütlep ju vanasõnagi, et ku tahat latva ronide, akka tüvest pääle.

Mõtte om kirja pantu peräst emäkeelepäeväl peetu murdekonverenssi, kus miul olli kah au ettekanne pidäde. Konverenssi "Rikka eesti keele mur(d)ekohad" saap perrä kaia Eesti Rahvusraamatukogu YouTube'i kanali päält.

Liiberi Robin
Tarvastu mulk

Mulgimaal asutedes uus Lions klubi

Linnulaul ja edimese lilliäitsme annave märku, et keväd om kähen. Kik sii ürgüs ja värskus tiip tuju ääs ja tuup tahtmise midägi uut ja vahvat tetä. Ja siit tulepki üits vahva pakmine siule, ää naine.

Oodame siut 6. mail kell 18 Karksi-Nuia kultuurikeskusese põnevele kokkusaamisele, mille mõte om asute uus Lions klubi ja sedapuhku just Mulgimaal.

Joba kavva aastit toimeteve Villändin kaits Lions klubi: LC Viljandi Ellips ja LC Viljandi Fellin. Tõrvan om kah kaits klubi: LC Tõrva Mari ja LC Tõrva. A Mulgimaa suurust vaadeten võis neid ulka rohkemb olla.

Tääden ja tunden mulke ärgäst miilt ja tahtmist midägi ärä tetä, pias sii pallalt ettevõtmise asi oleme.

Lionsi liikmisel om väige auväärt aalugu. Tegemist om rahvusvahelise liikmisege, mille sihk om äätegevus ja muduki klubitegevus kah üten kige toredusege.

Prilla om selle liikmisege seot rohkemb ku miljun inimest üle mailma. Eestin tegutsep 60 klubi, millel om kokku ümäriguld 1150 liiget.

Sellest võip pallu kõnelde, a mis kige tähtsamb – sii kik om uvitev ja põnev.

Tule esi, kutsu üten sõbranna või naabrenaine, sest oodet om kik uvilise nii siit ku säält ja egält puult!

Kokkusaamisele tuleve selle Lionsi-aaste iistvedäje ja juhi. Ütesõnage nii inimese, kes kõneleve asjast, selle sisust, ettevõtmistest, kõrdaminekidest ja laanest, toove näitit, jagave oma kogemusi ja vastave tede küsimuste pääle.

Olet väige oodet! Saame kokku Karksi-Nuian!

Juhi Ülle,
LC Tõrva Mari president
Mulgi kiil: Ilves Kristi

Pildi pääl om LC Tõrva Mari naise, kes kõrraldeve joba pallu aastit Tõrvan suurt lastepidu. Pilt om tettu mineve keväde.